

Indhold

Leder, 2

Loppetorv og vejfest, 2

Nyt fra bestyrelsen, 3

Kunsten at løbe over
åen efter fisk, 4

Brændeovne, 6

Træbeskæring, 7

De holder styr på
Østerbros historie, 8

Grønne tage, 10

Nyt om torvet, 10

Den store religions-
krig om tage, 11

Møde om
fjernvarmeanlæg, 15

Kalender, 15

*Forsidebillederne er
fra den nye
matrielkælder,
Hornemansgade 36.*

*Læs om den nye
nøgleordning s. 3.*

*Stor tak til dem, der
bar og slæbte en hel
lørdag.*

Leder

Vi er et kvarter kendt for dejlige huse og et godt socialt miljø for både børn og voksne. Men vi vil også gerne være kendt for at være et foregangskvarter, når det gælder energi og klima.

Det har energigruppen gjort en stor indsats for at fremme gennem de sidste år.

Østerbro Avis har i den anledning været på besøg for at høre om gruppens arbejde, hvilket blev til en fin artikel i bladet den 24. april med overskriften "Komponistbyen lukker for varmen".

Tyverier ...?

På foreningens facebook-side har der været indlæg om "en mand med rød jakke", som er blevet set flere gange i kvarteret. Han leder efter nøgler gemt under potteplanter og forsøger at komme ind i husene.

Så hold øje og lad være med at gemme jeres nøgle et alt for oplagt sted.

God sommer ønsker
Ulla og Lise

Kvarterets loppetorv og vejfest lørdag 31. august

Vi holder igen i år loppetorv og om aftenen vejfest i Berggreensgade.

Program, lørdag d. 31. august:

- 14.00 loppetorvet åbner
- 17.00 loppetorvet lukker, foreningens telte og grill'er opstilles
- 18.30 vi griller, og foreningens bar med fri øl og sodavand åbner
- 20.30 "Basement band" spiller til asfaltbal, husk dansesko.

Kom og sælg eller køb ting fra gemmerne, og få en dans på gaden om aftenen.

Kilden 2013/2, juni 2013

Medlemsblad for Husejerforeningen
i Strandvejskvarteret

Udgives 4 gange om året. Oplag 450

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

Tidligere numre kan findes på
www.strandvejskvarteret.dk

Redaktion:

Lise Fogh (ansv) og Ulla Liberg

Foto: Per Elvekjær m.fl.

Indlæg kan sendes til
kilden@strandvejskvarteret.dk
eller til redaktørerne,
se adresser på bagsiden.

Nyt fra bestyrelsen

YouSee

Dansk Kabel TV fortsætter deres arbejde på sydsiden af Kildevældsgade og forventer at blive færdige i uge 25, selvom der kommer nogle justeringer mht detaljer i den annoncerede tidsplan.

Nu er de næsten færdige med arbejdet i karréen mellem Kuhlausgade og Niels W. Gades Gade og har taget hul på de to sidste karréer mellem Niels W. Gades Gade og Heisesgade og mellem Heisesgade og H.C. Lumbyesgade samt den vestlige side af H.C. Lumbyesgade.

Vi vil endnu en gang minde om, at beboere skal sørge for, at der er adgang til de relevante gårde. Både fordi det er vigtigt, hvis tidsplanen skal holdes, men ikke mindst fordi udgifter i forbindelse med forsinkelser vil blive pålagt de husejere, som har glemt at holde porten åben – ærgerlige penge at betale.

Vi ser altså ind i en sommer, hvor arbejdet med kabler er overstået, og en stor opgave i husejerforeningen er slut.

YouSee forventer at sende sedler ud til alle husejere om bestilling af ekstra stik ca. i uge 32.

Stor tak til alle for medvirken til et smidigt forløb i arbejdet – ikke mindst de "gårdejere", som har været mest berørt.

Havevandring

Bestyrelsen havde sin årlige havevandring **søndag den 26. maj**. Det er altid en hyggelig dag, hvor der er lejlighed til mange hyggelige snakke over hække og hegn – i år dog mindre pga regnvejret.

Husk at fjerne ukrudtet i rendestenen – blomstrende mælkebøtter er smukke, men de underminerer kantstenen og koster hvert år noget i udbedringer.

Den ny materielkælder i Hornemansgade 36

Vores nye materielkælder er et rigtig godt lokale til alle vores fælles værdier, den store grill og de store telte til den årlige gadefest.

Her er ligeledes god plads til vores bygningsstillads, de forskellige fælles redskaber, kloakskovle og andet værktøj til alle, der selv har lyst til at vedligeholde huset. Materielforvalter Niels Ingvarsen vil kunne oplyse yderligere om, "hvad kælderen gemmer".

Det er muligt at deponere døre, vinduer, rammer til forsatsvinduer mm, selvfølgelig under forudsætning af, at det er egnet for andre til genbrug. I de sidste år har vi måttet kassere rigtig mange ubrugelige døre, fordi de var blevet skæve af ælde, fugt eller afsyring. Derfor tænk sådan: Det skal kun opbevares, hvis det er i en tilstand, hvor du selv ville/kunne bruge det.

Ny ordning

Når du har brug for adgang til kælderen, skal det ske sammen med én af os fem personer, der har nøgle til materielkælderen. **Nøgler lånes ikke ud.** Vi medvirker, både når du henter og bringer lånt materiale tilbage til kælderen.

Vi vil efter bedste evne forsøge at være til rådighed, når du har brug for det.

Kontakt til os sker bedst på hverdage kl. 16–18, hvor vi kan aftale tidspunkt. Vi vil så forsøge at hjælpe hinanden og skiftes til at være til rådighed.

Se **navne og telefonnumre** på de fem ansvarlige på bagsiden under *Materielkælder*.

Kunsten at løbe over åen efter fisk

Her er mine tre yndlingsløberuter. Især er jeg vild med turen til Fisketorvet, selv om jeg står ret alene med begejstringen bagefter.

Tekst og foto: Per Munch, motionsredaktør, Berggreensgade 20

Ikke bare bor vi uendeligt dejligt i vores små huse. Ikke bare har vi masser af kollektiv trafik og delebiler lige om hjørnet. Vi har også Danmarks tre bedste løberuter.

Fælledparken (1 km fra Torvet) kender vi jo alle sammen, og det er et godt sted at løbe, når man bare vil koble af, hænge hovedet på en knage og trave nogle flade kilometer på gode stier med aftenbelysning. Men indrømmet, det kan blive lidt kedeligt.

Trænger du til at peppe turen op, så prøv et gratis parkrun.dk, hvor man hver lørdag kl. 9 kan få taget tid ved et lille testløb sammen med andre.

Start og mål ved Sanseparken (tæt ved udgangen til Trianglen). Husk blot, at du skal have oprettet en profil og have prin-

tet en stregkode (helt gratis) senest kl. 18 dagen før dit første parkrun.

Nødruten

Alle løbere kender de dage, hvor man bare ikke gider løbe. Og her er Kildevældsparken fantastisk, for den ligger så tæt på, er så rolig og rar, at enhver kan overskue i det mindste lige at snuppe en enkelt tur om søen.

Og så går det ofte hverken værre eller bedre, end at man ender med at tage både 2,3,4 og 5 ture, når man nu har proppen af.

Min yndlingstur udnytter det faktum, at vi ligger så tæt ved vandet. Jeg spænder rygsækken på, og så løber jeg 10 km gennem B93s baner, Gasværksgrunden og ud på Nordhavnen.

Jeg kan lide overgangen fra tjekket storby til industrihavn. Lyden af de store containerbiler, lugten af fisk og forrådnelse. Synet af rustne containere i fire lag, der bliver moslet rundt med af et månefartøj med sære kran-grabber.

Tisser på levende ål

Det er skønt med den røde pavillon, hvor der er truckerbrusebad, stjernesklad og pariserbøf.

4 km fra torvet: Levende ål og tissetrang. Rigtige mænd er vilde med diesel, hydrauliske bremses og medbringer selv deres pissoir på hjul.

Fedt med bunkerne med grus og ral, der bliver hentet i bigbags af håndværkerbiler. Og fantastisk at manden, der kører med levende ål, står og lader sit vand opad sin hænger, mens motoren brummer i tomgang.

Præmien er at komme ud på Københavns Fisketorv, hvor engroshandlerne altid er vrisne over for private. Nægter at filetere og rense fisk. Og tager nogle helt urimelige priser, mener min kone.

Men personligt synes jeg nu, det giver dyb tilfredsstillelse at gungre tilbage mod civilisationen, mens de to rødfisk og stenbiderrognen tynger rygsækken.

Nok ville det være lettere at gå til fiskemanden. Men omvendt så bliver identiteten som Mand, Jæger/Samler og Forsørger sat så voldsomt i scene, at jeg sparer tusindvis af kroner til mandeterapeuten.

4,6 km fra torvet: Dagens fangst. To store (urensede) rødfisk og en ordentlig pose stenbiderrogn, 330 kr.

Det er den slags, jeg taler om, når jeg taler om at løbe for at købe fisk.

Men prøv ikke at forklare det til jeres koner, de vil næppe forstå det. Især ikke hvis I overlader det til dem at rense fisken bagefter.

Tre Sikre Løbehits

KILDEVÆLDSARKEN – den gode plan B, når man ikke orker at træne. Når man kommer ned til rundstrækningen på 500 m omkring søen, så lægger den alligevel op til fartleg eller intervaller.

Fx kan man varme lidt op og så snuppe 5 x 500 meter i raskt tempo med pauser mellem. Inden afjog på vejen hjem.

FÆLLEDPARKEN – klassikeren. 3 km rundstrækning som man kan bruge som det månedlige testløb af formen. Eller bare til 3 – 6 – eller 9 km ture i et godt marchtempo. Bonus for sene løbere: Der er kommet godt lys på stien om aftenen.

FISKETORVET – oplevelsesløbet på 9-10 km, der egner sig til ugens lange langsomme tur.

Et urbant trailløb, hvor du starter ved Torvet, krydser over ned bag Svanemøllen Station og Sporsløjfen. Følg stien langs S-toget. Løb langs B93 fodboldbaner og søg ud til

Strandboulevarden (der er åbninger i hegnet ved Østre Gasværk.

Drej til venstre ad Vordingborggade, fortsæt ligeud under S-togsgade og over til Sundkrogsgade. Når du ikke kan komme længere, holder du mod højre og følger vejen til Kattegatvej.

På Kattegatvej 61 (på din venstre hånd) ligger Københavns Fisketorv, engrosmarked, hvor man som regel også får lov at købe lidt til privat brug. Kom mellem kl. 7-8, når de er mindst stressede.

Fortsætter du helt ud for enden af vejen, kommer du til en rundkørsel og noget, der minder om verdens ende. Så har du løbet 4,6 km.

På vejen hjem kunne man anbefale en afstikker til bademolen ved vores strand. Når man har den indre varme, er det som regel en fornøjelse med en tur i baljen.

Se ruten her

www.endomondo.com/routes/188266167

Brændeovne i vores kvarter – er det en god ide?

Af Ulla Liberg, Berggreensgade 54

Når man går igennem vores kvarter, ser man udefra nogle steder en hyggelig ild, der flammer igennem glasset i en brændeovn. Vi har selv en fin gammel kakkelovn, som vi aldrig bruger. Den har en meget lille låge, så brændet skal være i småstykker, og den giver en enorm varme i de små rum. Når jeg ser brændeovne hos andre, tænker jeg ofte: Vi skulle også se at få gang i vores.

I efteråret var der en debat i Politiken med meget modstridende overskrifter, som bragte mig i tvivl:

- Din brændeovn skader miljøet i villaområderne
- Brændeovne er renere end deres rygte
- Ovndebat: "Mennesket har jo altid haft levende ild".

I disse artikler bliver partikler fra brændeovne lige-stillet med dieselpartikler fra biler. Luften i et villa-kvarter med en del tændte brændeovne bliver sammenlignet med H.C. Andersens Boulevard i myldretiden og *ikke* til villakvarterets fordel. Her bliver også nævnt, at brændeovne kan være "Svane-mærkede", hvilket var en nyhed for mig. Den kategori hører vores kakkelovn i hver tilfælde ikke under.

Hvad skal man tro? Som med andre ekspertråd, hvor der er forskellige synspunkter, er det svært at vide, hvad der er rigtigt. Der er dog ikke tvivl om, at det har betydning, hvordan disse ovne bliver brugt.

Man har i Miljøstyrelsen lavet fire fyringsråd til, hvordan det er bedst at fyre op. Det er målet med denne artikel at formidle disse, sådan at de brænde-ovne, der er i kvarteret, brænder på den mest CO₂-venlige måde. Det siges, at denne metode kan nedbringe partikelforureningen med 80 %.

Der skal helst ikke komme røg op af vores skorste-ne. Er du i tvivl, så gå lige ud og kik op, når du har gang i din brændeovn.

De fire fyringsråd: Gør dit for at hjælpe

Hvis du som brændeovnsejer følger fire, enkle råd om korrekt fyring, kan du være med til at nedbringe udslippet af sundheds-skadelige partikler.

1. Tænd op på en helt ny måde

Læg to stykker brænde i bunden. Ovenpå stabler du pindebrænde i lag med luft imellem, så du kan tænde i den øverste del. Flammerne skal arbejde sig oppe fra og ned som et stearinlys.

2. Brug kun tørt træ

Vådt træ ryger for meget. Fyr aldrig med affald, reklamer, behandlet træ eller lignende.

3. Sørg for rigeligt luft

Skrub først ned for luften, når flammerne bliver lysere. Fyr lidt ad gangen og brug ikke for store stykker træ.

4. Røgen skal være næsten usynlig

Gå udenfor og se, at der hverken er for meget røg, eller at det lugter grimt.

Der er lavet en kampagne "Rygestop", hvor du gratis kan få en aftale om besøg af en skorstensfejer, som kan fortælle, hvordan du skal fyre rigtigt.

Skorstensfejeren kan bookes på:
fyrfornuftigt.dk

Kilde: Miljøstyrelsens hjemmeside.

Juhuu — mere sol

I april kunne man se en bil køre rundt med to mænd og en stor stige. De beskærer foreningens træer i gaderne. For os med hus ud til et sådant træ, betyder det flere blomster i haven denne sommer.

Men desværre er træerne i baghaver og gårde et privat anliggende, som ikke er underlagt lokalplanen — og dermed heller ikke husejerforeningen.

Nogle husejere har nemlig træer, som giver skygge på en sådan måde, at det generer naboer og genboer.

Kilden har desuden fået en henvendelse fra viceværten i Edvard Griegsgade, som beder os formidle ønsket om, at vi i Berggreensgade beskærer vores træer i baggårdene, da de tager lys fra altanerne i ejendommen.

Vi har haft en brøndrenserdag, en sommerluk-dag, så måske skulle vi også have en træbeskæringsdag? /ul

De holder styr på Østerbros historie

Læser du mon de små historier fra gamle dage, som står i Østerbro Avis hver uge? De fortæller historien om en bygning, en gade eller en statue. Og har du nogensinde tænkt over, hvem der skriver dem – uge efter uge?

Det gør *Poul Andersen*, formand for Østerbro Lokalhistoriske Forening og Arkiv. Kilden gik på besøg en af de tirsdagsaftner, hvor der er åbent.

Foruden Poul Andersen mødte vi flere andre medlemmer af bestyrelsen, som samvittighedsfuldt holder orden i de mange dokumenter og billeder, der findes. Fx havde arkivet fået en række ældre fotos fra Østerbro forærende, og nu sad de frivillige med lup og opslagsværker og fandt ud af, hvilke huse og gader der var på billederne. Et andet medlem hjalp en familie, som ønskede hjælp til at identificere en butik. De havde fundet et foto i familiepapirerne, og nu ville de gerne finde ud af, hvor deres forfædre havde haft butik. Det lykkedes bl.a. ved opslag i Politiets Registerblade.

Østerbro Lokalhistorisk Arkiv

Østerbro Lokalhistorisk Arkiv er et officielt arkiv, som bliver støttet af Københavns Kommune. Kommunen betaler et lille tilskud, som lige dækker huslejen, strøm og varme i arkivets kælderlokaler i Grenågade 6.

Byens forskellige lokalarkiver er samlet i et netværk af københavnske lokalarkiver, SLAK, som hjælper hinanden. Desuden skal de være åbne for offentligheden. I Grenågade er der åbent hver tirsdag aften kl. 19.30-21.30.

Der er ikke tale om et museum med genstande – udelukkende arkivalier. Så foreningens vægge er dækket af reoler med opslagsbøger og arkivskabe. Der hersker en hyggelig stemning, en sum-

Frivillige fra foreningens bestyrelse mødes hver tirsdag aften i lokalerne på Grenågade 6

*"Motorbøller"
i Weysesgade, 1939.
Det er Tove Rasmussen
længst til højre.*

men af engagement og en imponerende orden i de mange arkivalier.

Arkivet har ikke råd til at købe materialer, så de håber blot, at folk afleverer historiske dokumenter og fotos fra Østerbro – hvis ikke til at beholde, så vil arkivet gerne kunne kopiere det.

Så kig i dine kasser på loftet, og lad de gamle, gulnede fotos komme os alle til gode.

Alle, der arbejder i arkivet, er frivillige, og for tiden er den store opgave at digitalisere arkivets mange fotos og dokumenter. På den måde bliver de både bevaret og også lettere søgbare.

Tove Rasmussen fortæller om sin opvækst i Weysesgade:

Et af foreningens bestyrelsesmedlemmer, Tove Rasmussen, har boet i vores kvarter hele sin barndom, og hun kan huske mange pudsige historier fra den gang. For eksempel var alle gaderne lukket ud mod Landskronagade med tre pæle, så man ikke kunne køre ind den vej fra. Kun skraldemændene og brandbilerne havde en nøgle, så de kunne lægge den midterste pæl ned – og komme igennem.

/ul & lf

Østerbro Lokalhistorisk Forening

I tilknytning til det lokalhistoriske arkiv findes også Østerbro Lokalhistoriske Forening. Den har eksisteret i 20 år, og bestyrelsen for foreningen er samtidig bestyrelse i arkivet.

Foreningen påtager sig formidlingen af det lokalhistoriske stof. Det er således her de små historier i Østerbro Avis kommer fra. Desuden udgiver foreningen fire gange om året et medlemsblad – selvfølgelig med lokalhistorisk indhold. Nu har hvert nummer et tema – og det seneste nummer handler

(naturligvis) om Søren Kierkegaard og hans færd på Østerbro. Foreningen arrangerer også et par gange om året en guidet tur til interessante lokaliteter.

Hjemmeside: www.2100lokalhistorisk.dk

Foreningen har ca 200 medlemmer, og det koster 150 kr om året for enkeltmedlemmer, og 200 kr for par. Hvis du vil melde dig ind, så skriv til: medlem@2100lokalhistorisk.dk, eller kontakt kassereren Jørgen Thomsen, tlf: 3929 1229.

Kildens redaktion er nu blevet medlem.

Grønne tage i kvarteret

Lidt har også ret – lad os lægge grønne tage på vores cykelskure og små udhuse i for- og baghaver

Af Lise Fogh, Berggreensgade 50

Københavns Kommune har en målsætning om at få etableret 150.000 m² grønne tage som led i planen om at blive verdens første CO₂-neutrale storby inden 2025. Så lad os bidrage til denne ambition – selv om tagene på vores skure kun udgør et par m² hver.

Kan taget bære

Ifølge firmaet Veg Tech, som allerede har installeret mange grønne tage i byen, er det første og afgørende spørgsmål, om taget kan bære den ekstra belastning, som de grønne tagmætter udgør, når de er mættet af vand, nemlig 50 kg pr m². Spørg en tømrer eller en

arkitekt, om dit skur kan bære den ekstra vægt.

Vil du være med

Hvis du er interesseret i at indgå i en arbejdsgruppe om "projekt grønne tage", så meld dig til Lise Fogh, lf@condiv.dk, 5090 9214. Så vil vi sammen finde løsninger.

Du kan også deltage i **Klimakvarterets udflugt og workshop** om grønne tage **den 9. juni**. Se om tid og sted på www.klimakvarter.dk.

Læs mere hos Københavns Kommune: www.kk.dk/da/borger/byggeri/klimatilpasning/groenne-tage

Forbedringer af torvet

Der er nu en arbejdsgruppe, som vil arbejde på, at torvet bliver udnyttet bedre

Arkitekt Jan Gehl, som havde inspireret til initiativet, tilbød at deltage i et af gruppens første møder. Så en regnvåd aften i maj besigtigede gruppen sammen med Jan Gehl Kildevældsgade og torvet.

Ole Graugaard fortæller: "Jan Gehl forstod straks problemet med at skabe sammenhængskraft i kvarteret, og han kom med mange gode ideer og enkle og håndgribelige løsningsforslag, som slet ikke er svære at føre ud i livet."

Gruppen består af følgende medlemmer:

Ole Graugaard (initiativtager), Adrian Schelling, Claus Sølje, Sven Friis, Karen Skou, Uffe Westergaard, Torkil Groving, Pierre Vincent og Christian Wibroe.

Hvis du har gode ideer, hører gruppen gerne fra dig.

Kontakt Ole Graugaard (se bagsiden).

Læs mere i Kilden fra marts 2012, se www.strandvejskvarteret.dk/nyhed/article/790/258/ og www.gehl-architects.com

Den store religionskrig

Frontberetning fra kampen om undertaget

Af Christian Sonne, Heisesgade 49

Taget på vores hus er nu 112 år gammelt: Et naturskifertag vil normalt kunne holde i over 100 år – ofte er det træværket (lægter/spær) under eller de søm, som holder skiferen fast, der først svigter. Isoleringen i taget er begrænset og ligger med stor sikkerhed ikke som den burde. Så selv om taget måske kunne holde 10 eller 20 år endnu, har vi truffet beslutningen:

Taget skal skiftes !!!!!!!!!!!

Samtidig har vi mulighed for at få nye vinduer i kvistene (som er de mest udsatte vinduer i huset), få ny, og maksimal isolering i taget og få ordnet brandkammene på alle sider (husk at brandkammene er fælles med naboerne, og at det er et fælles ansvar at holde dem i orden).

Uanset at vores huse er bevaringsværdige og omfattet af en bevarende lokalplan, er der ikke krav om, at der skal være naturskifer på taget. Lokalplanen siger blot (§ 5 stk. 4): *"Tagmateriale skal være naturskifer eller plant tagmateriale med tilsvarende farve, dimension og fastgørelsesmetode og uden afklippede hjørner."* Eternitskifer er altså tilladt.

Men vi har ikke været i tvivl – vi vil have naturskifer: det er smukkere, det holder længere, og sådan er huset født. Derimod er dimensionen et lille problem: de eksisterende skifersten er 40x60cm. Det ER muligt at få naturskifer i den størrelse, men de skal specialleveres, har lang leveringstid og er betydeligt dyrere. Derfor vælger de fleste husejere sten i 30x60 cm, som er en "standardvare" – det har vi også gjort. Og stenene skal

absolut være i den kvalitet, der hedder klasse A (kvalitet, målfasthed, planhed).

Som forberedelse til tagudskiftningen har jeg undersøgt krav, løsningsmuligheder, vejledninger osv. – udover naturligvis at prøve at finde egnede håndværkere.

Og nu er den store beslutning om at skifte taget så truffet – oh lettelse! Men Ak! Kun så kort!

For hurtigt opdager jeg, at vi – helt uventet – er havnet midt i en religionskrig, hvor hærførerne bombarderer os med propaganda for at vinde de vantro som tilhængere for hver sin sag:

Kort sagt – vi er blevet hvirvlet ind i den store religionskrig om UNDER-TAGET!

Det hele startede som sagt med, at jeg ville sætte mig lidt ind i emnet - hvilke krav gælder, hvordan bygges et skifertag op, hvad med isolering, evt. undertag osv. Dels for at få det "bedst mulige" slutprodukt, dels for at kunne beskrive præcis, hvad vi ønskede, at håndværkerne skulle levere, når vi indhentede pris og tilbud. Det er jo trods alt en del penge, det drejer sig om!

I den forbindelse slog jeg op på Kongebro's hjemmeside (Kongebro er en stor leverandør/importør) af naturskifer. På hjemmesiden findes fortræffelige, og instruktive projekteringsvejledninger og mange andre gode oplysninger, tegninger mm. Det kan anbefales at læse den, hvis man har planer om at skifte tag (www.kongebro.com).

Taghældningen på vores huse er over 45 grader. Ifølge vejledningen er der så ikke "krav" om undertag. Andre anbefaler dog, at man laver undertag, når man har såkaldt paralleltag (dvs. beklædning på indersiden, så man ikke kan komme til tagbeklædningen indefra).

Her kommer den første usikkerhed snigende: .....undertag, undertag, undertag, ...skal vi, skal vi ikke have undertag, hvad gør det godt for, det gør garanteret et nyt tag dyrere .....men alligevel, noget må det jo være godt for, så hvis vi skal, hvad skal vi så have for undertag?

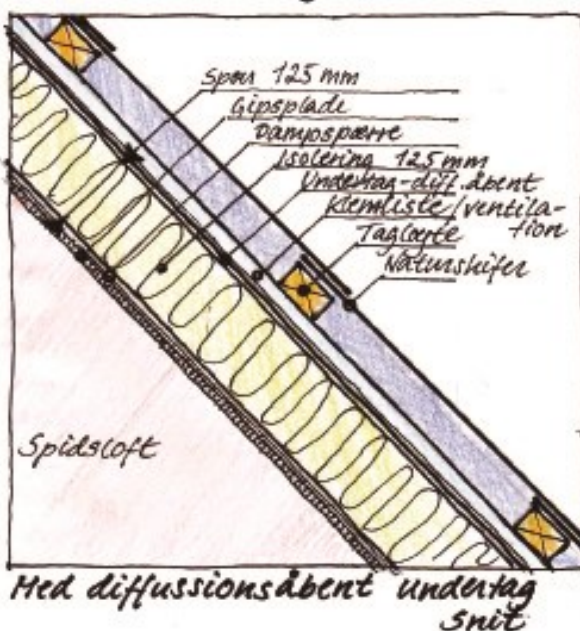
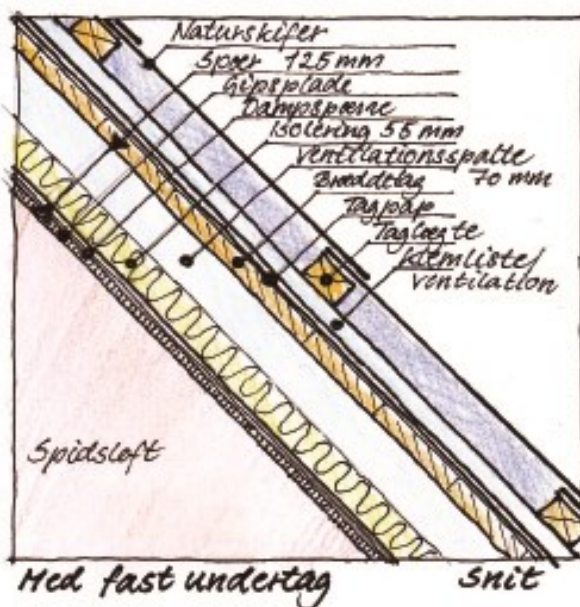
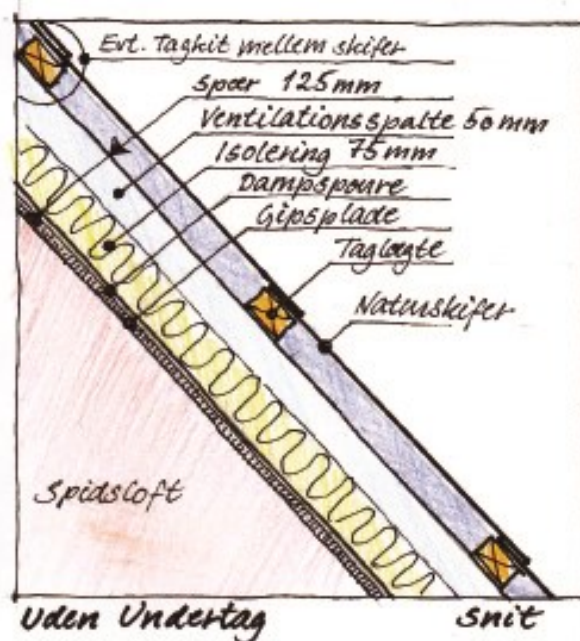
Huset har stået i foreløbig 112 år og har faktisk klaret sig udmærket uden undertag, så mon ikke vi kan lægge nyt skifer-tag og klare os uden? Men på den anden side, der må jo være en grund til, at man laver det, - et skifertag er jo ikke 100 pct. tæt, undertaget forhindrer bl.a. fygesne og er en ekstra sikring mod evt. fugtskader. Så måske vi alligevel skulle lave undertag - men hvad skal det så være for et?

Skal det være et *fast undertag* af f.eks. brædder eller krydsfinerplader med en beklædning af tagpap.

Eller skal det være et såkaldt *blødt undertag* af en tagdug. Dugen kan være tæt - eller diffusionsåben. Og skal det så i givet fald være det ene eller det andet?

Uha, uha - der er sandelig noget at forholde sig til. Og så har der jo både i TV og i pressen været indslag om sager med dårligt udførte undertage, som medførte tvister med entreprenørerne, og at hele tage måtte lægges om.

I den forbindelse fandt jeg frem til DUKO (Dansk Undertagsklassifikation), hvor man kan læse om de forskellige undertagstyper og få vejledning i valg af undertag- og materiale. www.duko.dk/.

Efter yderligere studier fandt jeg ud af følgende (se også illustrationerne s. 12):

1. Uden undertag

Umiddelbart tiltrækkende løsning – fordi den ligner det, vi har i forvejen, som jo egentlig har holdt ganske godt. Med krav om mindst 50 mm's ventilationsspalte under lægterne bliver der kun plads til 75 mm's isolering. Kan evt. kombineres med kitning af skiferen (bruges ikke så meget mere, derfor er der ikke så mange blikkenslagerfirmaer, der er gode til at kitte, check det i givet fald!) – har den fordel, at taget bliver helt tæt, og at kitten beskytter de søm, der holder skiferen. Endelig kommer taget/skiferen til at ligge i samme niveau som på det eksisterende tag – derfor ingen problemer i forhold til overgang mellem tag og brandkam. Bør alt andet lige også være en lidt billigere løsning, da der ikke er udgifter til undertag.

2. Med fast undertag

Virker umiddelbart lidt som overkill – det er jo næsten et dobbelt tag: et skifertag med et tag-paptag under.

Under plade/bræddetaget skal der være en luft/ventilationsspalte på mindst 70 mm – dvs. der bliver ikke plads til mere end højst 55 mm's isolering. Plade/bræddelaget + klemliste (krav, for at skabe ventilation under selve skiferen) fylder mindst 50 mm i tykkelsen – dvs. at hele taget må "løftes" mindst 5 cm. Det er principielt i strid med lokalplanen – og giver problemer i.f.t. højden på nabotagene – samt ikke mindst i forhold til overgangen mellem tag og brandkam, det såkaldte "zinkinds kud" der lægges under skiferen og ind i en fuge i brandkammen (se foto).

Tagmæssigt formentlig den bedste løsning – topklasse – men også den absolut dyreste – og altså med en række indbyggede "problemer".

3. Med diffusionsåbent, blødt undertag

Giver beskyttelse mod fygesne og fugt. Tillader maximal isolering (125 mm), da man må isolere helt op til undertaget. Den vigtige ventilation af

taget sikres via den såkaldte klemliste på 25mm, der lægges på spærerne oven på undertagsdugen under taglægterne.

Klemlisten betyder imidlertid at hele taget løftes 25mm – hvilket principielt er i strid med lokalplanen, og samtidig

Brandkam på højkant.

Til venstre ses den mørtelfuge, hvor zinkinds kuddet under naturskifer taget lægges ind i brandkammen. Brandkammen er i originaludførelse. Mange husejere får desværre pudset hele det nederste stykke op til og med den skrå sten. Det ser ikke pænt ud!

Pas på brandkammene - en del af kvartets sjæl!

kan give problemer med zinkindsuddet i mørtelfugen i overgangen mellem tag og brandkam (se foto). Set i forhold til det faste undertag, er problemet dog betydeligt mindre.

Det er vigtigt, at undertagsdugen er af høj kvalitet, og at undertaget lægges i overensstemmelse med fabrikantens specifikationer. På DUKO's hjemmeside kan man få overblik over de (mange) forskellige muligheder. Så her er endnu et valg, der skal træffes.

Derudover er det yderligere en kilde til spekulationer, at ingen rigtig ved, hvor længe tagdugen i givet fald holder. De bedste fabrikater garanterer 25-30 års holdbarhed – men hvad så derefter? Men på den anden side – hvis undertaget efter 30 år er "væk", vil taget jo i princippet "bare" være som i dag, hvor vi ikke har undertag. Så måske betyder det ikke så meget?

4. Undertag af tæt, blød dug

Denne løsning har vi på forhånd ikke vurderet som attraktiv, bl.a. fordi den kun giver mulighed for meget lidt isole-ring (som ved det faste undertag).

Efter alle disse overvejelser frem og tilbage – og en hel del snak med bekendte i byggebranchen, som heller ikke kunne give noget klart svar om, hvad der var det rigtige – tog jeg en dyb indånding og besluttede: vi vil have et nyt naturskifer-tag med et diffusions-åbent undertag!

Så jeg satte mig ned og skrev et "udbudsmateriale" med krav til, hvad vi gerne ville have lavet – tag, diffusions-åbent undertag, zink på kviste, nye vinduer i kviste, tagrender, brandkamme osv. – og hvornår vi forestillede os, at det skulle laves.

Materialet blev sendt pr. mail til tre firmaer, der ret hurtigt efter kvitterede for

det modtagne og drypvis kom på besigtigelse med VVS'er, tømrer, murer osv. Efter lidt mailen frem og tilbage og afklaring af forskellige tvivlsspørgsmål havde vi i løbet af 1½ måneds tid tilbuddene i hus:

- 2 tilbud, der begge var med blødt, diffusionsåbent undertag (som jeg havde bedt om) og
- 1 tilbud hvor taget blev kittet, men uden undertag – på trods af at jeg havde bedt om et diffusionsåbent undertag.

Hver for sig talte de varmt for deres sag – de undertagstro gik engageret og hjertet ind for deres "rigtige" løsning, mens fundamentalisten med kit og uden undertag argumenterede solidt og fornuftigt og anbefalede sin løsning, der jo havde vist sit værd – sådanne huse havde jo holdt i over 100 år.

Derudover havde jeg ved en sammenkomst mødt en husejer, der selv var VVS'er, og som havde skiftet sit tag. Han var meget klar i mælet: "Den eneste rigtige løsning er et fast undertag"!

Her stod vi altså med fire fagfolk, der kender kvarteret og husene godt, - men alligevel med tre forskellige svar på vores spørgsmål: undertag eller ej – og i givet fald hvilket?

Så ..... dér var åbenbart ingen hjælp at hente. Når jeg spurgte mig for, fik jeg klart indtryk af, at det i høj grad var et spørgsmål om "tro", og "sådan er vi vant til at gøre". Jeg måtte altså selv finde ud af, hvilken "religion" jeg ville tilhøre, hvilken side vi ville tilslutte os.

Og jeg må så bekende: vi har tilsluttet os trosretningen med de bløde diffusionsåbne undertage – men I skal ikke bede os om at udlægge teksten!

Gør dit fjernvarmeanlæg klar til vinter

Energigruppen inviterer til åbent møde i september, hvor du kan lære at indstille fjernvarmeanlægget til vinterkulden

Af Jørgen Frederiksen, Energigruppen

Dit fjernvarmeanlæg er i skrivende stund (sikkert) sommerlukket. Det har betydning for energiforbruget, og ligeledes har det indflydelse på varmeudgifterne. Energigruppen har nogle aftner i maj hjulpet beboere med at sommerlukke deres anlæg.

Men til efteråret skal anlægget igen "på fuld styrke". Energigruppen har igen i år planlagt et åbent møde med fagligt kompetente medarbejdere fra HOFOR (tidligere Københavns Energi), der gennemgår fjernvarmeanlæggets funktioner. Det giver mulighed for at pleje dit anlæg optimalt.

Vi orienterer samtidig også bredt om de aktuelle aktiviteter, vi arbejder med i gruppen.

Tid og sted

12. september 2013 kl. 19.30 – 22.00 i
Skt. Kjelds Kvarters lokale,
Vennemindevej 39. st.

Det er nødvendigt med tilmelding, da der er plads til ca. 30 deltagere. Tilmelding kan ske til:

energigruppen@strandvejskvarteret.dk

Kalender

9. juni

Udflugt og workshop om grønne tage, se www.klimakvarteret.dk

31. august kl. 14

Loppemarked i Berggreensgade

31. august kl. 18

Gadefest i Berggreensgade

12. september kl. 19.30

Energimøde om fjernvarmeanlæg, Vennemindevej 39

5. oktober kl. 15-17

Østerbro synger, Krudttønden

31. oktober kl. 18.30

Halloween, sted oplyses senere

Kildens udgivelsesplan 2013

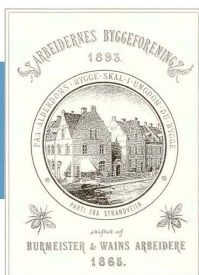
Kilden nr. 3 udkommer i september
Frist for indlæg: 31. august

Nr. 4 udkommer i december
Frist for indlæg: 15. november

Indlæg kan sendes til
kilden@strandvejskvarteret.dk
eller afleveres til redaktørerne,
se adresser på bagsiden.

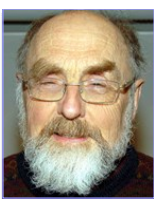
Kilden

Kontaktinformationer

Bestyrelsen

Bestyrelsesformand
Benditte Skyhøj Olsen
Hornemansgade 22,
T 3929 3968, M 2023 6216
benditte.olsen@gmail.com
Opgaver: Haver, hegn (ansv),
facader (ansv)

Næstformand
Chris Pethick
Niels W. Gades Gade 34
T 3929 9111
pethick@nbi.dk
Opgaver:
Fællesarrangementer

Ole Graugaard,
Berggreensgade 60,
T 3927 1307, M 2164 0399,
ole.graugaard@hotmail.com
Opgaver: Gader, fortove og
renholdelse (ansv), YouSee
(ansv), kontakt til Trafikgruppe

Grete Kladakis
H.C. Lumbyes Gade 52
T 2518 6628
lumbyesgade@live.dk
Opgaver:
Renovation/papircontainere
(ansv), facader

Jan Væver
Kildevældsgade 13
M 2579 3333
jan.vaevers@gmail.com
Opgaver: Kloakker/rotter/el/
vand (ansv), graffiti (ansv),
YouSee

Suppleant
Claus Engelsen
H.C. Lumbyes Gade 61
T 3920 3743
henrietteogclaus@hotmail.com
Opgaver:
Hjemmeside (ansv)

Uden for bestyrelsen bidrager

Lars Bjerregaard
Niels W. Gades Gade 44
T 2613 2600
lars.bjerregaard@hotmail.com
Opgaver: Kasserer,
fællesarrangementer (ansv)

Materielkælder i Hornemansgade 36

Ring hverdage kl. 16-18, og aften tid:
Niels Ingvarsen 2036 2008
Benditte Skyhøj Olsen 2023 6216 (3929 3968)
Christian Corfixen 2980 0884
Jan Væver 2579 3333
Jørgen Frederiksen 2049 1701

Kildens redaktion

Lise Fogh
Berggreensgade 50
T 3929 4126, M 5090 9214
Opgaver:
Redaktør Kilden (ansv)
kilden@strandvejskvarteret.dk

Ulla Liberg
Berggreensgade 54
T 3920 0757
Opgaver:
Redaktør Kilden
kilden@strandvejskvarteret.dk

Energigruppen: Jørgen Frederiksen, Kildevældsgade 9, energigruppen@strandvejskvarteret.dk
Trafikgruppen: Adriaan Schelling, H.C. Lumbyes Gade 18, a.h.schelling@gmail.com